

uusi invalidi

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n sosiaalinen uudistuslehti 4/2017

*Kiitokset kuluneesta vuodesta,
onnea vuodelle 2018*

Tässä numerossa:

Pääkirjoitus:
Sote-soppa
palamassa poh-
jaan jälleen
kerran?
sivu 2

Ei myytävänä
-aloite etenee
eduskunnan
käsittelyyn
sivu 3

Esteettömyys on
muutakin kuin
vain luiskia
sivu 5

Joulu-
tervehdykset
sivut 6-7

Syysseminaarissa
kansalais-
vaikutettiin
sivu 8

Vähäjärven uusi
emäntä
sivu 9

Yhdistykset
toimivat
sivu 10-11

Tampereen
yhdistyksen
70-vuotisjuhlat
sivu 12

Pääkirjoitus 4/2017

Sote-soppa palamassa pohjaan jälleen kerran?

Terveys- ja hoivabisnes näyttää saaneen niin lujan niskalenkin Sipilän hallituksesta, että sote-lainsäädäntöesityksen saaminen yleisesti hyväksyttäväksi ei näytä onnistuvan.

Ihmisille on paljastumassa entistäkin selvemmin, että hallituksen hokema "valinnanvapaus" on sumuverho, minkä suojissa edistetään vaihtelevin keinoin yksityisen terveys- ja hoivabisneksen pääsyä "hunajapurkille".

Väestön turvaksi ja hyvinvoinnin takaamiseksi rakennetuista palveluista aiotaan tehdä voiton tavoittelun kohde. Verot, joita kansalaiset maksavat, aiotaan hallituksen toimesta ohjata ylikansallisille toimijoille, joista varoista osa virtaa veroparatiiseihin.

Husin toimitusjohtaja **Aki Lindén** on toistuvasti kertonut julkisuudessa, että uudessa esityksessä hahmotellun palvelusetelimallin laajentaminen erikoissairaanhoidon vaarantaa hyvin toimivan erikoislääkärijohtoisesta toiminnasta.

Lindén pitää hallituksen ajamaa yksityistämismallia historian suurimpana vallankaappauksena, jossa bisnes

hyötyy, palvelut eriarvoistuvat, ammattihenkilöiden koulutus ja terveystutkimus vaarantuvat ja palveluketjut pirstoutuvat. Monet muut asiantuntijat ovat yhtyneet Lindénin näkemyksiin.

Samaan aikaan kun uuden lakiesityksen perusteita arvostellaan julkisesti entistäkin kärkevämmiin, terveysfirmojen agentit kiertävät kunnissa tekemässä ostotarjouksia terveys- ja hoivapalveluenteistä.

Samaan aikaan ne ehdotelevat kunnille erilaisia kokonaisulkoistumalleja, joilla kunnat yritetään sitoa yksityisiin palvelutuottajiin. Jo vuosikymmeniä tämä prosessi on edennyt perusterveydenhuollon ja hoivapalveluiden alueella. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueella tehtiin ensimmäinen päätös erikoissairaanhoidon ulkoistamisesta 15 vuodeksi.

Kunnan päättäjät on asetettu lobbareiden kuiskutuksen seurauksena kiusalliseen tilanteeseen, kun lobbarit ilmoittivat puolustavansa alueellisten erikoissairaanhoidon palveluiden säilyttämistä sote-uudistuksen palvelujen keskittämistä vastaan. Suuri metelihän

siitä syntyi. Ministeritkin heräsivät ihmettelemään asiaa, että eihän tässä näin pitänyt käydä.

Kuvio paljasti näyttävästi sen mikä on pienemmässä muodossa edennyt 15 vuotta.

Yksityissektori ohjaa entistä näkyvämmiin tähän mennessä hajautetulla mallilla paikallisia päättäjiä markkinoimalla tehokkaasti palvelujaan kaikkia käytettävissä olevia kanavia myöten. Siihen kuuluu myös väestön mielialojen muokkaaminen kuvaamalla julkisia palveluita jäykiksi ja ihmisiä huonosti palveleviksi.

Säästöpolitiikka, joka on heikentänyt julkisten palvelujen toimintaa, lisää mielipidemuokkauksen uskottavuutta.

Monien rajua leikkauspolitiikkaa ajaneiden paikakuntien palvelujen kriisin pelastajiksi ovat tulleet kaupalliset firmat, jotka kertovat kykenevänsä ratkaisemaan lääkäripulan, kun kunnalliset palvelut on saatettu nuoreen lääkärikuntaan kohdistetulla mielipidemuokkauksella huonoon valoon.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitolla ja muilla vammaisjärjestöillä on todella suuri haaste puolustaa vammaisten oikeuksia hyviin palveluihin ja perustuslain mukaisiin oikeuksiin tässä tilanteessa.

Ei myytävänä! -kansalaisaloitteen menestys pakottaa eduskunnan keskustelemaan erityisesti hankintalain toteuttamismallista, jota on toteutettu kunnissa palvelutuottajia kilpailuttamalla ja samalla unohtamalla vammaisten elinikäiset ja yksilölliset oikeudet asumiseen ja muuhun perusturvaan.

Kilpailutustoiminnassa on ilmennyt niin runsaasti epäkohtia, että Ei myytävänä! -aloite on saanut suorastaan kansanliikkeen luonteen.

Näin vammaisten etujen ja oikeuksien puolustaminen on saanut hereille ihmiset laajasti tukemaan vammaisia tavoitteena estää uushuutolaisuuden leviäminen elinikäistä hoitoa ja hoivaa tarvitseviin vammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin, kuten muistisairaisiin ikäihmisiin.

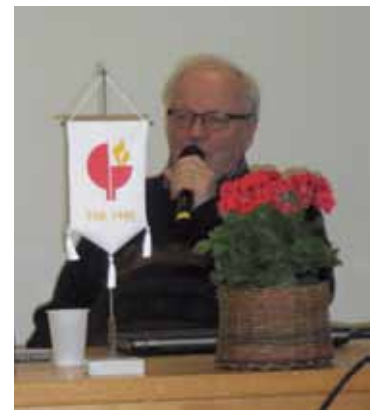
Toivottavasti eduskunta pysähtyy aidosti miettimään peruskysymystä, ovatko so-

siaali- ja terveyspalvelut ja niiden asiakkaat kaupattavaraa.

Vai onko sairailta ja vammaisilla sosiaaliset perusoikeudet turvaavan perustuslain erityissuojaa, jonka mukaan sairaiden ja vammaisten ostaminen ja myyminen asuntojen mukana on ihmiskauppaa, joka tulisi säätää kansainvälisiin ihmiskaupan kriminalisointisopimuksiin nojaten rikolliseksi toiminnaksi.

Antti Holopainen

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton puheenjohtaja

Lue myös puheenjohtajan blogi www.tsil.fi

Näkökulma: Eero Salonen

Pohdiskeluja Nokialla

Lokakuun lopulla yhdistyksemme jäsenistöä oli yhdessä Lappeenrannan yhdistyksen kanssa ikmo-kurssilla Vähäjärven lomakodissa.

Kurssimme vetäjät Sarin johdolla olivat asiansa osavia. Saimme taas hyvän tietopaketin sosiaalipoliittisista asioista. Ruoka oli tosi maistuvaa ja illat kuluivat yhdessäolon merkeissä.

Jäsenistömme kaipaa usein Vähäjärvelle ja vietimme siellä pikkujoulun yhdessä Valkeakosken yhdistyksen kanssa 28.11.

Kiitokset myös Tarjalle ja kokki-Pekalle kaikista niistä ihanista muistoista vuosien varrelta, olette eläkkeenne ansainneet.

Sipilän hallituksen sekoi-lu sote-soppansa kanssa on johtanut mm. Lapin kunnissa irtaantumisiin hallituksen leikkauslinjasta. Turvataksaan lähipalvelut paikkakunnilla, kunnat ovat lähteneet yksityistämään terveyspalveluitaan.

Hallituksen hajoaminen-kaan ei varmaan ole kaukana sekoi-lun johdosta. Ei kyllä tulisi ikävä.

Eläkeläisiä myös petettiin eduskunnassa käsiteltäessä ns. taitettua indeksiä. Ei yhtään puoluetta eduskunnassa ollut puolustamassa eläkeläisiä. On syntynyt tilanteita, joissa kasvavalla osalla vanhuksia ja vammaisia

ei ole enää varaa ostaa elintärkeitä lääkkeitä ja ruokaa. Sääliksi käy niitä vanhuksia ja vammaisia, jotka keräsivät yli 80 000 nimeä kansalaisaloitteeseen. Eduskunta ja sen puoluejohtajat, jotka istuvat eläkeyhtiöiden hallituksissa isojen palkkioiden nostajina, saivat hävetä.

Tes-neuvotteluissa pää on aukaistu noin 3 % palkkoroituksilla, joita pidetään liian korkeina. AY-liikkeen puheenjohtajien ns. vähäiset palkantarkastukset, 3000-5000 euroa kuussa, olivat kuitenkin johtajista kohtuullisia.

Missähän meitä uhkaa sodan vaara, kun puolustusministeri vuhottaa ennennäkemättömien sotaharjoitusten kanssa. Naton ja sodan vastainen toiminta on entistä ajankohtaisempaa. Rauhantyyntä myötä maailmassa säästettäisiin miljardeja ja samoin säästyisi valtavia määriä ihmisiä kuolemalta tai vammautumiselta.

Toivottelenkin kaikille rauhahallista rauhan joulua, ja tavataan taas Vähäjärvellä.

Eero Salonen

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n puheenjohtaja
Tsil ry:n liittohallituksen jäsen

Eero Salonen.

Ei myytävänä! -aloite etenee eduskunnan käsittelyyn

Vammaisten oikeuksien puolesta perustettu Ei myytävänä! -kansalaisaloite on kerännyt reippaasti yli 50 000 kannatusilmoitusta jo 12.10.2017 mennessä eli alle puolessa vuodessa. Se siis voidaan luovuttaa eduskunnan käsittelyyn keräysajan loputtua 12.12.2017.

Kansalaisaloite esittää vammaisten ihmisten välttämättömän avun ja tuen rajamista hankintalain ulkopuolelle. Kilpailuttamiseen ei ole mitään pakkoa. Monissa EU-maissa vammaisten elinikäiset palvelut onkin rajattu kilpailutuksen ulkopuolelle, mutta ei Suomessa.

Allekirjoitusten keräystä on jatkettu keräysajan loppuun eli 12.12.2017 saakka. Aloitteen tekijät olivat asettaneet tavoitteeksi 60 000 allekirjoitusta, koska uskotaan allekirjoitusten suuren määrän antavan sille enemmän painoarvoa päättäjien silmissä. Aloitteen tekijöinä ovat useat vammaisjärjestöt sekä Vammaisfoorumi.

Vammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen kilpailuttaminen on vastoin YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista, järjestöt sanovat aloitteessaan.

Suomi ratifioi kesäkuussa 2016 vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, joka korostaa vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta kaikessa päätöksenteossa. Sopimuksen mukaan vammaisella ihmisellä on oikeus valita asuinpaikkansa eikä häntä saa velvoittaa käyttämään tiettyä asumisjärjestelyä.

Aloitteessa esitetään, että julkisia hankintoja koskevan lain 9. pykälään lisätään 16. kohdaksi soveltamisalueen seuraava rajaus: "Tätä lakia ei sovelleta sellaisten vammaispalveluiden hankintaan, joissa on kyse vammaisten henkilöiden välttämättömän huolenpidon ja tuen tarpeista ja tarpeisiin liittyvistä palveluista asumisessa ja jokapäiväisessä elämässä."

Kilpailutus aiheuttaa ihmisoikeusloukkauksia

Vammaisten henkilöiden koko elämän mittaisien, vält-

tämättömien palvelujen kilpailutus on vastoin ihmisoikeuksia, aloitteessa todetaan. Kilpailuttamisen etenemisen seurauksena vammaisilla henkilöillä ei ole itseä koskevien asioiden järjestämisessä osallisuutta eikä oikeus suojaa eikä heillä ole oikeutta valittaa hankintapäätöksestä.

Paljon vahinkoa on tehty vammaisille ja heidän läheisille kuntien järjestämissä kilpailutuksissa. Kun tutuksi tullut henkilökunta ei kilpailutuksen jälkeen siirry uuden toimijan palvelukseen, menettävät asumispalveluiden asiakkaat heitä ymmärtävät ja heille tärkeät työntekijät. Silloin arjen rakentaminen on jälleen aloitettava alusta. Henkilökunnan on opeutettava vammaisten yksilölliset tarpeet, jotka ovat hyvin erilaisia. Osa vammaisista ei kykene kommunikoimaan, joten he ovat täysin heittä auttavan henkilökunnan armoilla.

Kilpailutusta tehdään jopa kahden vuoden välein, joten palveluntarjoaja eli elämää auttava henkilökunta voi vaihtua usein. Myös koti saattaa vaihtua aina vain uuteen paikkaan. Tällä voi olla kohtalokkaat seuraukset. Vammaisen mielenterveys ja toimintakyky saattavat heikentyä.

Miksi palveluja kilpailutetaan?

Mistä palvelujen kilpailutuksessa on kysymys? Vielä 1980-luvulla meille kaikille oli selvää, että kunnat tuottavat sosiaali- ja terveyspalvelut. Globaali kapitalismi havaitsi 1990-luvulla, että hyvinvointivaltion kuten Suomen palveluissa liikkuu isot rahat. Yritykset halusivat ne rahat taskuunsa.

Paavo Lipposen hallitus alkoi 1990-luvulla syöttää kunnille palvelutuotannossa tuottaja-tilaaja -mallia. Sen myötä mahdollistui palvelujen kilpailutus, jonka sanottiin olevan EU:n määräys. Näin ei kuitenkaan ole.

Suuryritykset alkoivat kilpailutuksessa syrjäyttää kunnan omaa tuotantoa. Myös pienet paikalliset yritykset, joilta kunnat olivat ostaneet palveluja silloin, kun kunnalla ei ollut tarjolla vastaavaa palvelua, hävisivät hintakilpailussa. Suuryrityk-

sillä oli mahdollisuus kilpailuhalvoilla hinnoilla. Kuntien pitää hankintalain mukaan valita halvin tarjous. Kilpailutus siis tukee kansainvälisten suuryritysten pääsyä sieppaamaan osuutensa yhteiskunnan palvelutuotantoon osoittamista budjettirahoista.

Ei myytävänä! -aloitteen herättämässä keskustelussa on tärkeää korostaa sitä, että ei ole mikään pakko kilpailuttaa.

Kilpailutuksen tarkoitus ei suinkaan ole palvelujen laadun parantaminen tai säästäminen kuten on väitetty. Se palvelee ainoastaan suuryritysten voitontavoittelua. Ja esimerkiksi vanhusten palveluiden tilasta tiedämme, että kukaan ei pysty valvomaan, toteutuuko palveluissa niille asetetut laatuksiteerit edes minimissään.

Työ aloitteen puolesta ei lopu siihen, kun se luovutetaan eduskunnalle. Sen jälkeen alkaa kansanedustajiin vaikuttaminen. Heidät pitäisi saada ymmärtämään vammaisten tilanne ja mitä kilpailutus merkitsee täysin muiden tuen varassa elävälle ihmiselle, niin vammaisille kuin dementoituneille vanhuksillekin.

Marjaliisa Siira

Kilpailutus vammais- palveluissa

Monet ovat törmänneet kansalaisaloitteeseen **Ei myytävänä!**, joka sai alkunsa lähinnä asumispalveluiden kilpailutuksesta. Aloitteesta on ollut televisiossa ja monet lehdet ovat myös huomioineet sen. Toisaalla tässä lehdessä sitä on käsitelty lähemmin. Tällä hetkellä aloitteesta on jo lähes 70 000 allekirjoitusta.

Myös Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on käynnistänyt vammais- palvelujen kilpailutuksen. Henkilökohtaisen avun ostopalvelut kilpailutettiin keväällä, mutta muotovirheen takia päätöksen toimeenpano viivästyi syksyyn.

Nyt kuitenkin on yksipuolisesti, asiakkaita kuulematta, ilmoitettu palveluiden siirtävän Medicamille 1.1.2018 alkaen. Medicamin verkkosivujen mukaan PHHYKY:n alueella kyse on noin 200 asiakkaasta.

Suuri osa avuntarvitsijoista on pienillä tuntimäärillä kodin ulkopuoliseen toimintaan (harrastus-, vapaa-ajan toimintaan ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen) tarkoitettujen palveluiden käyttäjiä. Palveluntuottaja on kuitenkin rajannut palvelun tahtumaan klo 8 – 21 välillä, mikä sulkee pois monia näistä toiminnoista.

Myös hinta, jolla palvelu on sovittu tuotettavaksi, ei kata edes työehtosopimuksen mukaista palkkaa sivukuluineen. Toivottavasti kaikki päätöksen saaneet va-

littavat päätöksestä.

Asianajotoimisto Jukka Kumpuvuori on luvannut avustaa valitusten teossa. Lisätietoa valituksen teosta voi kysyä myös **Invalidiin, Kynnyksen** ja avustajien työnantajaliitto **Hetan** lakimiehiltä.

Lahdessa voit ottaa yhteyttä **Juhani Kuntoseen**, s-posti Juhani.Kuntonen@gmail.com. Päätöksiä ei voida panna täytäntöön, jos oikaisuvaatimus tai valitus hallinto-oikeuteen on vireillä.

Olemme aloittaneet kampanjan kilpailutuksen lopettamiseksi myös täällä Päijät-Hämeessä. Eduskunnassahan toiminta kestää aikansa, ja suosituksia kilpailutuksen käytännöistä on jo tullut ihan hallituksenkin tasolta. Muualla Euroopassa useissa maissa ei kilpailutus koske terveys-, sosiaali- eikä vammais- palveluita.

Tähän meidänkin on pyrittävä ja kunnioitettava YK:n vammaissopimusta.

Ritva A Korhonen

Ei myytävänä -kansalaisaloitteen allekirjoitustilanne www.kansalaisaloite.fi -palvelussa 4.12.2017.

**Uusi Invalidi -lehti netissä:
www.tsil.fi**

Mallikuva EU:n Vammaiskortista (Kuva: Vammaiskorttihanke, www.vammaiskortti.fi)

Vammaiskortti käyttöön!

Vihdoinkin EU:n Vammaiskortti saapuu Suomeen keväällä 2018 kolmen vuoden kokeiluun.

Suomessa Vammaiskorttia voi hakea arviolta 300 000 henkilöä. Vammaiskortilla vammaisen henkilö voi helposti todentaa vammaisuutensa, ja siten saada mahdollisen positiivisen mukautuksen vammaisuuden vuoksi ja esimerkiksi tarpeen käyttää henkilökohtaista avustajaa matkustaessaan julkisilla kulkuneuvoilla tai osallistuaan kulttuuripalveluihin.

Vammaiskortin voi hakea sellainen henkilö, jolla on jo käytössään jokin esim. Ke-

lan vammais-/eläkkeen saajan hoitotuki tai vaikkapa sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelupäätös.

Mikäli vammaisella henkilöllä on jokin päätös avustajan tarpeellisuudesta tai tukihenkilöstä, korttiin voi saada merkinnän (A), joka oikeuttaa avustajan käytön.

Euroopan komissio on myöntänyt rahoituksen EU:n Vammaiskortin kolmivuotiskokeilujaksolle ja haluaa näin edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja liikkuvuutta Euroopassa.

Vammaiskortti on samanlainen kaikissa niissä Euroopan maissa, joissa se tulee käyttöön. Siinä on kortinhaltijan valokuva, pistekirjoitus sekä hologrammitunniste. Kortin tekstit ovat suomeksi ja englanniksi.

Vammaiskortti on vapaaehtoinen, eikä sillä saa sosiaalietuuksia. Kortin käyttöönoton yhteydessä peritään nimellinen maksu. Tarkemmat lisätiedot ja myöhemmin hakuohjeet tulevat esimerkiksi nettiin sivulle: www.vammaiskortti.fi

Toimittanut:
Sari Lehikoinen

Eläkkeensaajan asumistuessa hyväksyttävät asumismenot nousevat

Eläkkeensaajan asumistuen määrään hyväksyttäviä asumismenon enimmäismääriä korotetaan 1,8 prosenttia vuoden 2018 alusta.

Kansaneläkelaitoksen tilastojen mukaan vuokra-asunnossa asuvien eläkkeensaajien vuokrat ovat nousseet vuoden 2016 syyskuusta vuoden 2017 syyskuuhun keskimäärin 1,8 prosenttia. Korotuksen jälkeen asumismenon hyväksyttävät enimmäismäärät ovat I kuntaryhmässä 8 097 euroa, II kuntaryhmässä 7 447 euroa ja III kuntaryhmässä 6 533 euroa vuodessa.

Eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormit pysyvät ensi vuonna nykyisellään. Lämmitysmenoiksi hyväksytään ensi vuonna kunta-ryhmästä riippuen 1,27–1,55

euroa kuukaudessa neliometriä kohden.

Asumismenoiksi hyväksyttävät vesikustannukset pysyvät niin ikään ensi vuonna nykyisellään. Käyttö- ja jäteveden kustannukset ovat vuoden 2016 syyskuusta vuoden 2017 syyskuuhun pysyneet samansuuruisina. Asumismenoiksi hyväksyttävät vesikustannukset ovat henkilöä kohden 29,42 euroa kuukaudessa.

Valtioneuvosto antoi tänään 23. marraskuuta asetuksen, jolla säädetään vuonna 2018 sovellettavista eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista 1.1.2018 alkaen.

(Lähde: STM tiedote 173, 23.11.2017)

Sari Laiho

Tule mukaan viettämään

Joulu Vähäjärven lomakodissa

Kolmen vuorokauden täysihoitopaketti jäsenhinta 200 euroa ja ei-jäsenille 240 euroa lisävuorokaudet 52 ja 59 euroa.

Lisätietoja ja varaukset Vähäjärven lomakoti p. (03) 6543 124.

Tervetuloa!

VÄHÄJÄRVEN LOMAKOTI

Vähäjärven lomakoti
Muntsilantie 19,
14700 Hauho (Hämeenlinna)
p. (03) 6543 124, s-posti: lomakoti@tsil.fi

www.tsil.fi: Vähäjärven lomakoti

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut vuonna 2018

Valtioneuvosto on vahvistanut enimmäismäärät kunnallisista sosiaali- ja terveyspalveluista perittäville asiakasmaksuille. Vuonna 2018 asiakasmaksujen enimmäismäärät laskevat kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti 1,22 prosenttia. Säännöllisen kotihoidon maksujen tuloajat nousevat työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti 0,60 prosenttia.

Enimmäismäärät ja tuloajat tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin ja työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti.

Terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalveluista perittävän vuosimaksun enimmäismäärä laskee 41,20 euroon. Jos palvelun käyttäjä ei suorita vuosimaksua, häneltä voidaan periä enintään 20,60 euron käyntimaksu käyntikertojen luku-

määrästä riippumatta. Vaihdoehtoisesti terveyskeskuksen ylläpitäjä voi päättää peria käyntimaksua kolmelta ensimmäiseltä terveyskeskuskäynniltä kalenterivuodessa, jolloin käyntimaksun suuruus on 20,60 euroa. Iltaisin, öisin ja viikonloppuisin voidaan periä erillinen 28,30 euron suuruinen päivystysmaksu.

Sairaalan poliklinikkamaksun enimmäismäärä laskee 41,20 euroon käynniltä. Päiväkirurgisesta toimenpiteestä voidaan periä enintään 135,10 euroa.

Suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta perittävät maksut jakautuvat kultakin käyntikerralta perittävään perusmaksuun sekä erikseen veloittaviin hoito- ja tutkimusmaksuihin. Hoitokäynnin perusmaksu on porrastettu kolmeen maksuryhmään: suuhygienistin vas-

taanottokäynnin enimmäisperusmaksu on 10,20 euroa, hammaslääkärin 13,10 euroa ja erikoishammaslääkärin 19,20 euroa.

Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävän ns. sakkomaksun suuruus on 50,80 euroa.

Lääkärin ja hammaslääkärin todistuksesta ja lausunnosta perittävän maksun enimmäismäärä laskee 50,80 euroon. Ajo-oikeutta varten tarvittavasta lääkärintodistuksesta voidaan periä enintään 61,00 euroa.

Lyhytaikaisessa laitoshoidossa olevalta voidaan periä hoidosta ja ylläpidosta psykiatrian toimintayksikössä enintään 22,50 euroa hoitopäivältä ja muussa lyhytaikaisessa laitoshoidossa enintään 48,90 euroa hoitopäivältä. Lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu maksukaton ylittymisen jäl-

keen on 22,50.

Samalla on tarkistettu sosiaali- ja terveysministeriön ilmoituksella terveydenhuollon maksukatto. Vuoden 2018 alusta terveydenhuoltomaksujen maksukatto laskee 691 eurosta 683 euroon kalenterivuotta kohden. Maksukattoon lasketaan mukaan terveyskeskuksen lääkäripalvelujen maksut, fysioterapiamaksut, sarjahoidon maksut, sairaalan poliklinikkamaksut, päiväkirurgian maksut, lyhytaikaisen laitoshoidon maksut, yö- ja päivähoidon maksut sekä kuntoutushoidon maksut. Vähimmäiskäyttövara pitkäaikaisessa laitoshoidossa on 108 euroa.

(Lähde: STM tiedote 174, 23.11.2017)

Sari Laiho

Sari Laihosta Vammaisfoorumi ry:n puheenjohtaja

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton toiminnanjohtaja **Sari Laiho** on valittu Vammaisfoorumi ry:n puheenjohtajaksi kaudelle 2018-2019.

Varapuheenjohtajaksi valittiin **Sari Kokko** Näkövammaisten liitto ry:stä.

Muut Vammaisfoorumin hallituksen jäsenet ovat: **Henrik Gustafsson**, Invalidiliitto ry; **Kalle Könkkölä**, Kynnys ry; **Virpi Peltomaa**, Suomen CP-liitto ry; **Markku Niemelä**; **Annette Tallberg**, FDUV rf.

Liitto mukana apuvalinemessuilla

Apuvälinemessut 2017 marraskuussa kokosivat yhteen paitsi vammaisjärjestöväkeä ja apuvälineiden myyjiä niin myös vammaisurheilun monet mahdollisuudet. Messukävijämäärä ylitti entiset ennätykset reippaasti.

Kaikkiaan messuilla vieraili lähes 15 000 ihmistä vauvasta vaariin. Ilmapiiiri messuilla oli aktiivinen iloinen. Oli kiva nähdä monien ihmisten jälleennäkemisen riemua ja itsekin tapasin menneiltä vuosilta ystäviä, tuttuja, työkamuja – ja jopa nuoruuden aikaisen kimppakämpäkaverini.

Apuvälinemessuilla päästi testaamaan erilaisia urheiluvälineitä sekä vammaisurheiluharrastuksia Liikuntamaassa. Liikuntamaan tapahtuma-aukiolla järjestettiin myös sote-paneeli, joka on katsottavissa <https://www.youtube.com/watch?v=ftWiiVSo-80>. Jokaisena päivänä oli tarjolla lisäksi lukuisia seminaareja, kuten torstaina esteettömyysseminaari, josta juttu alla.

Tapaturma- ja sairausinvalidit messuilla mukana ensimmäistä kertaa

-Todella hyvä, että tulimme

mukaan messuille, totesivat sekä toiminnanjohtaja Sari Laiho että toimiston oma Minna Nieminen innoissaan messuilmapiiristä ja vauhdikkaasti ständillä käyneistä vieraista. Kävijöitä on ollut koko ajan paljon ja on mukavaa jutella ihmisten kanssa ja jakaa tietoa sekä materiaaleja, jatkoi Sari.

- Ständimme sattui hyvään paikkaan Invalidiliittoa vastapäätä. Tässä tapauksessa ison liiton naapuruus ei ollut huono vaihtoehto, vaan saimme kohdata kaikki naapuruston ohi ja läpi kulkeneet messuvieraat.

- Ständillämme oli jatkuvasti paljon paitsi omia jäseniämme ja yhteistyökumppaneitamme niin myös potentiaaleja tulevia jäseniä ja uusia yhteistyökumppaneidokkaita. Materiaalimme otettiin vastaan hanakasti ja saimme lehtien, esitteiden, heijastimien ja karkkien jakamisen ohella keskustella paljon erilaisten ihmisten kanssa, kertoo Sari.

Kohtaamisia

Haastattelin messualueella vastaantulevia tuttuja ja tuntemattomia sekä apuvälineiden myyjiä ja kyselin kulkessani, mitä tietoa heillä oli juuri meidän liitostamme.

Hyvin harva kertoi edes kuulleensa vahvasti vaikut-

tamiseen profiloituneesta liitostamme. Kiinnostus Tapaturma- ja sairausinvalidideja kohtaan oli niin voimakasta, että matkaan mukaan otettiin lehdet ja esitteet vietiin käsistä jo ennen kuin pääsin messuhallin toisella laidalla materiaalin ”tilanneisiin” ihmisiin saakka. Sain aina kääntyä kesken kaiken takaisin hakemaan uutta nippua,

jotta sain toimitettua pyydetty lehdet ja esitteet perille saakka.

Messuilla on tyypillistä se, että pienfirmojen ja -yhdistysten esittelijät eivät itse ehdi tai voi lähteä kiertelemään omalta ständiltään ja siksi on hyvä palvella myös heitä. Verkottuminen kannattaa aina ja varsinkin messuilla, jossa kaikki ovat kerralla läsnä.

Toivon ”vaellukseni” tuottavan omalle yhdistyksellemme hyvää satoa ja merkittävää voimavaraa yhteistyön merkeissä. Uskon, että liittomme on jatkossakin mukana myös tämänkaltaisessa vaikuttamisessa.

Sari Lehikoinen

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto näkyi tänä vuonna myös Apuvälinemessuilla. Uusi Invalidi -lehden freelancetoimittaja Sari Lehikoinen oli mukana tekemässä liittoa tunnetuksi. Vielä erityiskiitos Tampereen yhdistyksen jäsenille, jotka toivat merkittävän panoksensa päivystämällä liiton ständillä.

Esteettömyys on muutakin kuin vain luiskia

Apuvälinemessujen esteettömyysseminaari kutsui koolle esteettömästä asumisesta kiinnostuneita asukkaita, rakentajia, lakimiehiä, esteettömyysosaajia, yhdenvertaisuusvaltuutetun sekä vammaisjärjestöväkeä.

Valtiotieteiden tohtori **Jan Johansson** luennoi mielenkiintoisesti vammaisuuden historiasta nykypäivään. Yhdenvertaisuusvaltuutettu **Kirsi Pimiä**, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistosta sekä Invalidiliiton lakimies **Elina Nieminen** kertoivat yhdenvertaisuuden lisäämisestä sekä seikoista, joissa vielä on paljon tekemistä. Vastaava esteettömyysasiantuntija **Marika Nordlund** Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE:stä kertoi, mitä kaikkea esteettömyys onkaan. Porin asuntomessuille 2018 on tulossa aistit huo-

mioiva talo, josta projektista kertoi lehtori **Hanna Hannukainen** Satakunnan Ammattikorkeakoulu SAMK:ista. Lisäksi saimme kuulla ja varsinkin nähdä muutaman esimerkin jo rakennetuista esteettömyyden kohteista.

Vammaisuuden historia köyhyyden syy ja seuraus (Jan Johansson)

Vammaiskäsitys on muuttunut noin sadan vuoden aikana lääketieteellisestä diagnoosipohjaisesta tarkastelutavasta Itsenäisen elämän -liikkeen mukaiseen sosiaalipoliittiseen kulttuuri-ilmioimäiseen tarkasteluun. Yhteiskunta on muuttunut paljon niistä ajoista, jolloin vammaisia ihmisiä kohdeltiin äänioikeudettomien huutolaisten tavoin – vai onko?

Vaikka lainsäädäntö on muuttunut paljon 1800-luvulta lähtien, on vammais-

ten ihmisten asumis- ja palveluiden sekä muiden elämäntilanteiden palveluiden kilpailuttaminen huolestuttavan lähellä 1800-luvun elätteelle annosta, jossa huutokaupattiin sairaat sekä vammaiset muiden köyhien rinnalla taloon, joka suostui mahdollisimman pienellä korvauksella järjestämään elatuksen, asumisen sekä hoidon apua tarvinneelle.

YK:n vammaisyleissopimus aiheutti ja aiheuttaa edelleen paineita vammaislainsäädännön uudistustarpeisiin. Sopimus pyrkii turvaamaan vammaisille ihmisille täysivaltaisen yhteiskunnallisen osallisuuden ja jäsenyyden, ja siinä vammaisuutta ei enää määritellä lääketieteellisenä tai yhteiskunnallisena kysymyksenä vaan ihmisoikeuskysymyksenä.

Millainen on esteetön asuminen?

Lainsäädäntö asettaa minimivaatimukset. Uusi esteettömyysasetus tulee voimaan 1.1.2018. Esteetön asuminen on kaunista, turvallista, koko elämänsäkaaren huomiota ottaen helposti muunnettavaa. Esteetöntä asumista suunniteltaessa tulisi kuunnella asukkaita ja ottaa ennakoiden huomioon ihmisten erilaiset tarpeet.

Esteetön asuminen pitää sisällään myös koko asuinympäristön lähialueiden, kuten liikenteen, elämäntavojen, harrastusmahdollisuudet ja maanpinnan erilaiset rakenteet.

Koti on enemmän kuin asunto!

Aistit huomioidaan esteettömyydessä rakentamisessa: on tärkeää huomioida valais-

tus, materiaalivalinnat, värit. Huoneiden sijoittelulla ja akustisilla ominaisuuksilla, kuten myös liukastamattomilla pinnoilla luodaan aistiympäristö.

Esteettömyydessä rakentamisessa kannattaa hyödyntää myös nykyteknikka: Ovet voidaan ohjelmoida avautuvaksi sähköisesti myös sisäovilla. Samaan palettiin voi liittää lisää digi-ominaisuuksia lämmityksestä valaistukseen sekä muita älykkäitä yksilöllisiä ratkaisuja, jotka helpottavat arjen erilaisia toimintoja esteettömyydessä kodissa. Luonnollisesti näitä voidaan hallita myös etänä.

Seminaari oli inspiroiva, kuvaesimerkit toivat jopa tunteen, että pitäisikö tosiaan rakentaa oma talo, jotta saisi itselleen sopivimman ja esteettömän loppuelämän kodin.

Sari Lehikoinen

RAUHALLISTA JOULUNAIKAA

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Terttu Simpanen
Pauli Toikka
Raisa Lehtomäki
Timo Piippo
Senja Räsänen
Maija Öfverberg
Juha Kovanen
Pirjo Kovanen
Riitta Häkälä
Olli Salin
Olavi Nurminen
Jussi Lilja

Milja Heikkonen
Paavo Kiesi
Meeri Laamanen

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Eero Salonen
Raija Salmi
Veijo Salmi
Raimo Hakanen
Kaarina Seppälä
Raili Palonen
Hilkka Kuusisto
Reetta Nisula
Eeva Ronkainen
Merja Tuupainen
Olli Tuupainen
Sirkkaliisa Hakanen
Aila Lehtinen
Orvokki Murto
Pauli Haataja
Anna Haataja
Pauli Schadrin
Kalevi Mäkelä
Erkki Jalvanti
Tarja Nokelainen
Tuula Palomäki
Hannu Kuusisto
Seija Nurminen
Olavi Nurminen

Raili Korvala
Taisto Korvala
Irma Ervasti
Anna-Liisa Satalahti
Pekka Talonen
Anna-Maija Lahtinen
Mirja Kuosmanen
Kyllikki Anttila
Hannes Jääliinoja
Tauno Sunila
Kaija Annala
Laimi Arponen
Leena Saviluoto
Martti Hautamäki

Anja Mäkelä
Aili Pärnä
Hilkka Kulomaa
Raili Saunaluoma
Aarre Mäkelä
Ritva Kerola
Kirsi Leppänen
Sirkka Aarrejoki
Pia Kivilahti
Anneli Pihlavisto
Tarja Lindqvist
Jari Vehkaoja
Seija Laurell
Armi Ranta
Reijo Ranta
Kari Koivula

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pasi Ranki
Jorma Talikka
Jarkko Leijala
Nina Turunen
Tuula Savolainen

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Ritva Katajisto
Raili Kumpulainen
Hilkka Lindroth
Ritva Veijalainen
Helmi Tiilikainen
Tapio Tenhunen
Pirkko Laaksonen
Pirkko Iijolainen
Maila Hölttä
Soile Thun
Leena Toivonen
Sirkka Korhonen

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Aino Forsander
Toini Gröndahl
Raimo Heikkilä
Pirjo Hirvonen
Marja Kokko
Ritva Korhonen
Paula Korhonen
Irja Laitinen
Rauha Maikkunen
Pirkko Vaittinen
Eliisa Ylioja

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Eila Kosonen
Sirkka Tattari
Anna-Liisa Cederström
Eila Tirronen
Eeva Björkholm
Anneli Tiainen
Terttu Kohonen
Liisa Pikkarainen
Vieno Hyvönen
Hilkka Smolander
Mikko Smolander
Pirkko Burman
Kauko Oksanen
Jouni Tervo
Irma Valkeapää
Matti Räsänen
Arja Tervo
Anelma Tervo
Seija Tams
Orvokki Kilpiäinen
Raimo Kärmeniemi
Raili Suikkanen

Oulun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Annali Kelloniemi
Vilho Kelloniemi
Kerttu Järvelä
Sirkka Heikura
Lyyli Lapintaival
Taimi Anttila
Raimo Anttila
Seija Raappana
Paavo Raappana
Aarne Kuttilainen
Helena Kylmäaho
Liisa Sulasalmi
Tuomo Keltamäki
Anja Keltamäki
Matti Perttunen
Raija Hurskainen
Aarno Hurskainen
Annikki Jurvakainen
Kaarina Närhi
Aino Knuutila
Anneli Palo
Heikki Kangas

Porin Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Anna-Liisa Pahkuri
Mervi Backman
Pasi Pahkuri
Irma Halonen
Ritva Karinen
Raila Aho
Risto Jokisuo
Rauno Huhmarniemi
Arja Pitkälä
Alice Mäki
Mirja Koskela
Eila Martti
Sirpa Martti
Lahja Nieminen
Sirkka Lindroos
Pirkko Sirpola
Terttu Elomaa
Mari Nousiainen
Sinikka Auvinen
Reijo Auvinen
Lennart Laitinen
Elise Seittonen
Mira Seittonen
Ari Lindroos
Lea Heikkilä
Helvi Välimäki
Liisa Uusi-Luomalahti
Liisa Söderman
Pentti Ruohoniemi
Eero Salminen
Lea Ranne
Antti Lehtola
Kirsti Lehtola
Tuija Siltanen
Kirsi-Marja ja Veli-Matti
Johansson
Maria Aumasalo
Antti ja Marjatta Auvinen

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Rauno Glad
Helena Glad
Paula Hakala
Eeva Hautala
Sirkka Häggman
Katri Jalonen
Mauno Jalonen
Oili Juvela
Jorma Kisamaa
Manu Laihonen
Reino Leino
Pirjo-Riitta Lindholm
Raimo Lindholm
Katri Lindholm-Lehtinen
Kalevi Mäkelä
Anneli Mäkelä
Simo Koskela
Helka Setälä
Kalevi Tuominen
Raija Vikstedt
Antti Kallio
Ossi Kallio
Raimo Rantanen
Aune Varho
Kaisa Siltanen
Pekka Aalto
Tuomo Grundström

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Irmeli Saarijärvi
Eino Saarijärvi
Tiina Marjamäki
Seppo Marjamäki
Anja Kivipensas

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Vilppulan Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Turun Työväen Eläkeläiset ry

Terveysrintama ry

SNDL:n Pohjois- Hämeen piiri ry

JA ONNEA UUDELLE VUODELLE

Soilikki Joronen
Mirja Kauppila
Irja Koivisto
Pirkko Mäkelä
Reijo Mäkelä
Maija Marttunen
Raimo Marttunen
Leena Vartti
Sylvi Metsäjoki
Kaarina Valtanen
Seija Vehmas
Pekka Naukkarinen
Lea Naukkarinen
Riitta Palke
Sirkka Katajisto
Hannu Katajisto
Anja Salminen
Hilja Pusa
Kauko Kyllönen
Ritva Leppänen
Kalle Leppänen
Leena Holm
Riitta Halonen
Mervi Hynninen
Jari Heinonen
Taavi Lintunen
Ritva Laaksonen
Kaarina Vuori
Antti Vuori
Mauri Vuori
Veli Koskinen
Aino Laine
Rea Heiskari
Hilkka Nurminen
Maire Mäkinen
Riitta Suokas
Hannu Oittinen

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Ritva Pahikkala
Pirkko Peuralahti
Airi ja Olli Aarnio
Ritva Piispanen
Liisa Aho
Riitta ja Aku
Ritva Normasto
Aini Varjonen
Maija Niemi
Terttu Sirkkiä
Eva Holm
Airi Stenman
Tauno Väisänen
Liisa Syrjämäki
Reima Runko
Eira Kejonen
Kaija Kiessling
Riitta Pajukoski
Johanna Harju
Rauno Normasto
Ari Normasto
Anne Rantala

Kyllikki Vuorinen
Maija Vuorela
Matti Koivu
Keijo Takala
Harri Takala
Taina Soramäki
Jorma Rantanen
Tauno Takala
Olavi Halli
Ritva Blomroos
Alvar Saarinen
Raija Viinanen
Terttu Rikalainen
Tuula Havukainen
Jorma Eloranta
Anja Kautonen
Kaisu Nurmi
Kauko Jokinen
Arja Roos
Kurt Laine

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Arja Toivonen
Pekka Lehtinen
Aini Vikman
Maila Rämä
Pirkko Rantala
Reino Rantala
Hilja Menna
Helli Lahti
Hannu Kivelä
Pauli Västilä
Tarja Västilä
Tiina Laaksonen
Pekka Laaksonen
Ansku Ruskeeniemi
Antti Keränen
Reija Salonen
Annikki Jussilainen

Maritta Ruskeeniemi
Vesa Ruskeeniemi

Varkauden Vammaiset ry

Anna-Liisa Härkönen
Aira Hyttinen
Lauri Karvonen
Hilkka Karvonen
Raija Kaksonen
Eila Pöllänen
Milja Tuovinen
Sirkka Sokka
Meeri Ruuskanen
Kauko Kuokkanen
Raija Tunnila
Eila Koponen
Elli Tiainen
Sinikka Holopainen
Aimo Tuovinen

Vilppulan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Lea Aho
Antti Aho
Tuula Parviainen
Anja Ylä-Ajos
Anja Sorvoja
Aune Saarinen
Martti Mäkinen
Aila Koivula
Anni Tiainen
Aili Alanen
Helmi Aronen
Pirkko Helander
Leena Mäkinen

Liittohallitus

Antti Holopainen
Antti Aho
Terttu Elomaa
Anneli Kelloniemi

Kaija Kiessling
Ritva Korhonen
Juha Kovanen
Manu Laihonen
Aino Laine
Erkki Matikainen
Vesa Ruskeeniemi
Eero Salonen
Tapio Tenhunen
Pauli Toikka

Hannu Väisänen

Liiton ja lomakodin henkilökunta

Sari Laiho
Minna Nieminen
Pekka Alin
Tarja Pesonen
Pirjo Tuominen
Kari Raatikainen

Vauhdikas vuosi takana - juhluvuotta kohden

Ensimmäinen vuosi Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton toiminnanjohtajana on kohta takanapäin. Kulunut vuosi on sisältänyt vaikeaa ja mitä, olen reissannut sinne ja tänne, tavannut uusia ihmisiä, vienyt liiton asiaa eteenpäin ja nauttinut lähes joka hetkestä.

Olen koko ajan sanonut, että koen olevani juuri oikeassa paikassa, oikeiden asioiden äärellä ja tämä tunne voimistuu koko ajan. Minut on otettu todella lämpimästi vastaan, kiitos siitä jäsenistölle: olette aivan huipputerokkaita!

Uudistusten vuosi

Vuoden aikana on uudistettu sekä liiton että lomakodin esitteet ja luotu Facebook-sivu, joiden tarkoitus on lisätä liittomme tunnettavuutta. Samasta syystä olimme mukana Apuvälinemessuilla, Elomessuilla sekä Lahden Seniorimessuilla, unohtamatta Konnarit takaisin-mielenilmaisua sekä Joukkovoiman mielenosoitusta. Näkyvyyttä pitää saada lisää. Nettisivut on uudistettu ja niihin tulee lisää sisältöä, kunhan **Minnan** kanssa ehdimme niitä työstää.

Yhdistyksille järjestetyt aktivointiseminaarit olivat myös uutta toimintaa, tähän hienoon porukkaamme olisi hyvä saada vahvistusta, joten aina välillä on hyvä pohdita yhdistyksen toiminnan sisältöä ja tulevia suunnitel-

mia.

Muutosten vuosi

Vuoteen sisältyi suuria muutoksia, kun lomakodissa sekä **kokki-Pekka** että **Tarja** jäivät eläkkeelle. Tarjojen määrä talossa pysyi kuitenkin vakiona, kun lomakodissa kokkina aloitti **Tarja Pesonen**, Tarjan haastattelu onkin toisaalla tässä lehdessä.

Monien vaiheiden jälkeen lomakodissa aloittelee juuri tätä tekstiä kirjoittaessani uusi johtaja **Kari Raatikainen**. Toivottelemme niin Tarjan kuin Karinkin lämpimästi tervetulleiksi, tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.

Juhlavuosi

Ensi vuonna Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry täyttää kunnioitettavat 70 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi yhdistyspaikkakunnilla järjestetään seminaareja ja tapahtumia ajankohtaisista aiheista.

Tulevana kesänä olemme mukana myös Porissa järjestettävässä SuomiAreenassa. Näidenkin tapahtumien myötä toivon liittomme tunnettavuuden lisääntyvän, sillä työtä oikeuksiensuojelun saralla riittää tulevaisuudessakin aivan varmasti.

Haluan kiittää teitä menneestä vuodesta ja suunnata katseen valoisin mielin kohti alkavaa juhluvuotta.

Sari Laiho

Syysseminaarissa kansalaisvaikutettiin

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton syysseminaarissa pureuduttiin kansalaisvaikuttamiseen ja pohdittiin köyhyyttä ihmisoikeuskysymyksenä.

Seminaarin aloitti kansalaisvaikuttaja **Rauno Glad** Rauman yhdistyksestä, hän toimii myös liittomme liittovaltuuston varapuheenjohtajana. Rauno Glad on kotikaupungissaan Raumalla monessa mukana, hän kertoo puhuvansa kaupunkilaisten suulla, kaupunkilaisista huolehtiminen on kaupungin päätehtävä.

Luottamus tärkeää

Strategiasuunnittelussa on hyvä olla mukana, neuvottelut kaupungin virkamiesten kanssa ovat äärimmäisen tärkeitä, ettei kaupungin palveluita päästetä rapautumaan.

-Neuvotteluissa luottamus on tärkeää, ei kannata mennä paikalle takki auki, siinä voi käydä huonosti, toteaa Glad.

-On huomioitava, ettei olla omalla asialla vaan ajetaan isomman porukan etuja, avoimin mielin ja kuunteleminen on tärkeää. Sekin on tärkeää, ettei neuvotteluista saa koskaan lähtea kättelemättä, Rauno jatkaa.

Julkisuus avuksi

Joskus asioiden läpiviemiseen tarvitaan järeämpiäkin keinoja, toisinaan julkisuus on otettava avuksi. Kehitysvammaisten päiväkeskusasiassa annettiin yleisradiolle vinkki, jonka jälkeen asiaa käsiteltiin alueuutisissa.

Muita hyviä vaikuttamisen väyliä ovat mm. netti, sähköpostilistat, lehtikirjoitukset. Yhteyttä voi ottaa ministeriöihin, kansanedustajiin ja jopa EU-komissioon asti.

Jos ei tiedä mikä taho asiaa hoitaa, neuvoa voi kysyä puhelimitse kansalaisneuvonnasta. Oman kunnan epäkohdista voi ottaa yhteyttä vammaisneuvostoon, joka vie viestiä eteenpäin.

Edunvalvonnan haasteista

Seuraavaksi vuorossa oli liiton puheenjohtaja **Antti Holopainen**, joka puhui vammaisten ja pitkäaikaissairaiden edunvalvonnan haasteista.

Suomalainenkin todellisuus muuttuu terveystalouden vallatessa alaa, pääoman valta kasvaa. Uudet haasteet on tunnistettava niin sairastamisessa kuin so-

Rauno Glad.

siaaliturvan muutoksissa ja väliinputoamisprosesseissa. Huolena on muuttuuko hyvinvointivaltio hyvinvointibisnekseksi kaupallistumisen myötä, pohti Antti Holopainen.

Uhkakuvia

Sosiaalisten turvaverkkojen hajoaminen aiheuttaa yksinäisyyttä ja turvattomuutta. Ihmiskäsitys on muuttunut ajan myötä. Media puhuu totuuden jälkeisestä ajasta viitaten Trumpin aikakauden alkamiseen.

-Entä sitten tämä digiaika, minne joutuvat vanhan aikakauden ihmiset, jotka eivät pysy mukana digiloikassa, romukoppaanko? toteaa Holopainen. Kun ihmisten väliset suhteet ovat muuttuneet yhä enemmän virtuaalimaailmassa tapahtuviksi, osa ihmisistä kaipaakaan ihmistä lähelleen.

Hieman historiaa

Teollisen tuotannon murroksessa syntyi vammoja ja sairauksia, joiden paremman hoitamisen äänitorveksi ke-

Antti Holopainen.

hittyi Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto.

Köyhäin hoidon ja yhteisöllisen auttamisen tilalle tuli hyvinvointivaltio. Uusi aika synnyttää uusia sairauksia, mutta myös luo uusia keinoja niiden hoitamiseksi. Teknologiaakin voi olla kaksiteräinen miekka, se esim. mahdollistaa vammaisten pärjäämistä työelämässä, mutta osaltaan myös vaikeuttaa sitä.

Teknologinen kehitys ja uusi tieto ihmisen biologiasta ja genetiikasta ei ole sinällään pahasta, mutta sen kaupallistamiseen liittyvä voitonmaksimointi vääristää kehitystä ihmisen perustarpeisiin nähden.

Vastavoimaa

Mitä sitten voidaan tehdä, etteivät uhkakuivat toteudu? Yksin jäämistä tilalle yhteisöllisyyttä, kansalaisverkostojen vahvistamista. Syrjityt ryhmät verkostoituvat, esim. Joukkovoima on hyvä esimerkki tällaisen yhteisrintaman synnystä.

-On uudenlaisia suoran toiminnan muotoja, esimerkiksi Lahdessa järjestetty Konnarit takaisin -kampanja, jossa paikallisyhdistys ja liitto olivat mukana. YK:n vammaisten oikeuksien sopimus parantaa vammaisten ihmisten asemaa, toteaa Antti Holopainen puheensa loppuun.

Toivoa siis on. Saimme myös kuulla teemaan sopivan musiikkikappaleen Muuttuuko ihminen George Otsin esittämänä. Muuttuuko ihminen ja mihin suuntaan, siinä meillä onkin pohdittavaa.

Köyhyys - ihmisoikeuskysymys

Lomakodissa johtajana toiminut **Kaisa Rontu** puhui seminaariväelle köyhyydestä. Suomessa köyhyys- tai syrjäytymisriskissä on yli 900 000 henkilöä. Vuonna 2016 noin 8 prosenttia väestöstä eli 440 000 henkilöä oli syvästi köyhiä, suhteellisesti köyhiä on 660 000 henkilöä.

Kotitalous on köyhä silloin, kun sen käytettävissä olevat tulot ovat alle 60 prosenttia väestön keskimääräisestä käytettävissä olevasta tulosta.

-Pitkäaikaissairaus tai vamma lisää köyhyysriskiä, pienillä tuloilla on katettava sairaudesta tai vammasta johtuvia menoja, toteaa Rontu.

Perusturvan taso jäänyt jälkeen ansiokehityksestä

1990-luvun laman jälkeen Suomessa syrjäytyi suuri joukko ihmisiä pysyvästi työelämästä. Vähimmäisturvan taso on alhainen, esim. toimeentulotuen perusosa on samalla tasolla kuin se oli 20 vuotta sitten. Se kattaa vain noin kaksi kolmasosaa kohtuulliseksi katsotusta minimistä.

Suomelle moitteita

Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia valvoo TSS-komitea. Komitea on jo vuonna 2011 antanut Suomelle suositukset, että valtion pitäisi kohdistaa enemmän toimia köyhyyden torjumiseen sekä että valtion pitäisi pystyä takaamaan, että sosiaaliturva on riittävä eli kattaa todelliset elinkustannukset.

Sosiaalisten oikeuksien komitea on huomauttanut Suomelle vuonna 2012, että sosiaalietuudet ovat Suomessa riittämättömät ja vanhuspalveluiden maksut asettavat ihmiset eriarvoiseen asemaan. Lisäksi komitea on linjannut vuonna 2014, että vähimmäissosiaalietuuksien olisi oltava vähintään 1000 euroa kuukaudessa.

Köyhyys yhteydessä muiden oikeuksien toteutumiseen

Syrjintä ja ongelmat kasaantuvat usein samoille henkilöille. Palvelut kallistuvat yksityistämisen myötä ja sosiaalietuuksien varassa elävien ihmisten on yhä vaikeampi saada tarvitsemiaan palveluita.

-Eriarvoistuminen lisääntyy, olemmeko hyväksyneet tämän tosiasiana? Ovatko ihmisoikeudet vain sanoja ja raportteja, pohti Kaisa esityksensä päätteeksi.

Seminaari herätti paljon ajatuksia. Vaikuttamisen paikkoja ja mahdollisuuksia on, pitää olla hereillä ja oikeassa paikassa oikeaan aikaan.

Myös ihan tavallinen kansalainen pystyy vaikuttamaan ja järjestöt tekevät toki oman osuutensa. Epäkohtia löytyy, kuten seminaarien esityksissäkin tuli esille. Periksi ei kuitenkaan tule antaa, vaan jatkaa sitkeästi työtä epäkohtien esiin nostamiseksi ja parannusehdotusten tekemiseksi.

Sari Laiho

Vähäjärven uusi emäntä Tarja Pesonen esittäytyy

Saimme uuden emännän Vähäjärven lomakodille. Soitin ja haastattelin syyskuun alussa aloittanutta emäntää, Tarja Pesosta, joka reippaasti kertoi kuulumisiansa ja tunteuksiaan. Tuli tunne, että keittiön uusi hengetär on ainakin yhtä ihana kuin eläkkeelle lähtenyt Pekka isäntä oli.

Kerro lukijoille hieman itsestäsi.

-Asun avomieheni ja 18-vuotiaiden kaksospoikien sekä pienen 5-vuotiaan Millikoiran kanssa. Asumme Parolan keskustan tuntumassa noin 20 kilometrin päässä täältä Vähäjärveltä.

- Harrastan mökkeilyä. Meillä on mökki Forssassa. Lisäksi on kiva lenkkeillä koiran kanssa metsässä ja sienestää.

- Lapset ovat jo sen verran isoja, että hyvin he pärjäävät, kunhan joku välillä täyttää jääkaappia, hän naurahattaa, kun kysyn, miten perhe suhtautuu pitkiin työpäiviin ja pitkiin työrupeamiin.

Miten löysit tämän työn? Ja kuinka olet alkanut viihtyä täällä?

-Ihan työvoimatoimiston sivujen kautta löysin. Aivan ihana paikka ja ihanaa porukkaa! Hyvän paikan sait, sanoi Pekkakin ja oikein kovasti olen tykännyt olla tääl-

lä, Tarja vastaa iloisesti nau-rahtaen.

-Kun Pekka Alin saa kokin asunnon valmiiksi, tuon Millinkin tänne, ettei sen tarvitse olla kotona niin pitkiä aikoja yksin. Sitten aion olla täällä yötäkin, kun kurssien pituus on noin 4-5 päivää kerrallaan ja päivien pituus on tuolloin helposti aamupalasta iltapalaan kestäviä.

Miten olet kotiutunut Vähäjärven keittiöön, paljonko ruokailijoita on k.a. kerrallaan/viikossa?

-Nyt on joka viikko käynyt kivasti porukkaa. Silloin kun on kursseja, olen täällä koko ajan. Ja pidän vapaata silloin, kun ei ole lomalaisia tai kursseja. Pääasiassa käy omien yhdistyksien porukoita, enemmänkin mahtuisi. Mun aikana on ollut vain muutamia ulkopuolisia varauksia.

-Ruokailijoiden määrä vaihtelee 20-30 ihmisen välillä, 4-5 päivää kerrallaan aamupalasta iltapalaan ja niiden välissä teen kaikki ruokailut ja välikahvitukset.

Onko kamunasi apukokkeja?

-Ei ole, ihan yksin teen, mutta mulla on yksi tuttu rouva, joka pääsee tuuraamaan, jos sairastun tai jotain muuta äkillistä tapahtuu.

Mikä on lempiruokasi?

-Ai minun?! Hmm... Tyk-

kään kalasta, varmaan silakkapihveistä eniten ja mak-sasta kanssa. Sitä en ole vielä uskaltanut täällä tehdä, kun en tiedä tykkäisivätkö porukat myös.

Joko olet huomannut, mikä on ruokailijoiden lempiruoka?

-Kaikki ovat olleet niin tyytyväisiä. Silakkapihvejä oli kuulemma keuhutettu ja puhut-tu. Tein juuri toista kertaa ja sain kuulla, miten ihanaa, kun niitä oli.

-Ei ole vielä löytynyt, mikä olisi sellainen pop. On meillä palautelomake ja saa kertoa omia toiveita kanssa, millaisesta ruoasta tykkää. Yleensä pyrin tekemään sellaista hyvää kotiruokaa, mikä maittaa.

-Joka viikko on jotain ruokavaliota, gluteeniton ja laktoositon pääasiassa, ei kovin paljoa muita ruoka-aineallergioita.

-Leivon kaikki leivät itse ja niitä on mahdollista ostaa myös mukaan. Ruisleivän teen ihan juureen ja pelkää-tä ruisjauhosta.

Mitä muuta haluat kertoa lukijoillemme?

-Toivotan kaikille tervetuloa! Toivon, että uuttakin väkeä tulee. Yritän tehdä hyvää ruokaa: se on aika oleellista, että ruoka maistuu.

Sari Lehikoinen

Tarja Pesonen. (Kuva: Saija Moilanen)

TSIL

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n

liittovaltuuston kokous 11.3.2018

Liittovaltuusto kokoontuu sunnuntaina 11. maaliskuuta 2018 alkaen klo 10.00 Vähäjärven lomakodissa Hämeenlinnan Hauholla, Muntsilantie 19.

Kokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 5 §:n määräämät asiat.

Kokousta edeltää lauantaina 10.3. seminaari ajankohtaisista aiheista. Seminaarin ohjelmasta tiedotetaan tarkemmin yhdistyskirjeissä ja liiton kotisivuilla.

Liittohallitus

Y H D I S T Y S T E N V U O S I K O K O U K S I A

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous lauantaina 17.2.2018 klo 12.00 alkaen ABC Tiiriön kokoustilassa, Paroistentie 1, Hämeenlinna. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset vuosikokousasiat sekä muut esille tulevat asiat.

Tervetuloa!
Hallitus

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona 28.2.2018 klo 13.00 Saihokeskuksessa, Saihokatu 4.

Tervetuloa!
Hallitus

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona 21.2.2018 klo 12 alkaen Viertolassa, Timontie 4. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

Hallitus

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous tiistaina 27.2.2018 klo 12.00 Lahden Järjestökeskus, Hämeenkatu 26 A 3.krs. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona 7.3.2018 klo 12 - 14, Perillistenkatu 3. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous tiistaina 20.2.2018 klo 13.00 Orvokin palvelukeskuksessa, Räikäntie 8. Liiton edustaja paikalla. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous tiistaina 20.2.2018 klo 9.00 alkaen Aleksinkulman Väinösälissa. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Sääntömääräinen vuosikokous tiistaina 20.2.2018 klo 10.00 Nuorisotalolla, huone 3, Iso-linnankatu 12, Pori. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous tiistaina 27.2.2018 klo 14.00 Järjestötalolla, Siikapolku 1, Rauma. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa!
Hallitus

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous torstaina 1.3.2018 klo 12.00 Domuksella Vammaisjärjestöjen tilassa, Pellervonkatu 9. Esillä sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu alkaen klo 11.30.

Tervetuloa!
Hallitus

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 24.2.2018 klo 11.00 T-Talolla, Vanha Hämeentie 29. Käsitellään sääntömääräiset ja muut vuosikokoukselle esitetyt asiat. Liiton edustaja mukana. Jäsenet mukaan päättämään asioista!

Tervetuloa!
Hallitus

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona 21.2.2018 klo 10.00 "Putkassa", Valtakatu 20. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Kapinaretki huhtikuussa 2018

Valkeakosken Ammattitaito- ja sairausinvalidit ry ja Valkeakosken Työväen sivistystyö ry järjestävät lauantaina huhtikuun 14. päivänä 2018 Kapinaretken.

Retkellä kuljetaan punaisten perääntymis- ja taistelureittiä Hauhon ympäristössä ja käydään punaisten haudoilla.

Retken oppaana on Hauho-Seuran aktiivi Jouni Lehonen, joka osaa ansiokkaasti kertoa punaisten ja valkoisten taisteluista ja kohta-loista. Retki on ajankohtainen, kun luokkasodan ajoista tulee kuluneeksi 100 vuotta.

Retkelle lähdetään Vähäjärven lomakodista, hinta on 60-70 euroa/henkilö ryhmän koosta riippuen. Kokopäivän retken hintaan sisältyy keittoa ja kahvit.

Ennakoilmoittautumiset joulukuun loppuun mennessä Tarja Västilälle p. 040 5171 606 tai sp. tarja.vastila@gmail.com tai Vesa Ruskeeniemelle p. 040 5844 631 tai sp. vesa.ruskeeniemi@suomi24.fi.

Retkeen liittyen on mahdollista yöpyä Vähäjärven lomakodissa, ja järjestämme iltaohjelmaa jos kiinnostusta ilmenee.

Muistokivi punaisten joukko-haudalla Alvetulassa.

Lehti oikeaan osoitteeseen

Liiton paikallisyhdistysten jäsenten osoitteenmuutokset kulkevat Uusi Invalidi-lehden postitusrekisteriin yhdistysten kautta.

Muita lehden tilaajia pyydetään ilmoittamaan yhteystietojensa muutokset liiton toimistoon sähköpostilla (tsil@tsil.fi) tai postitse osoitteella Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto, PL 30, 00030 Iiris.

Talkoot Vähäjärven lomakodissa

Innokas ja ahkera talkooporukka laittoi talkoissa lomakotimme uuteen uskoon. Lämmin kiitos koko joukolle, apunne on korvaamattoman arvokasta.

Puheenjohtajien päivät

Paikallisyhdistysten puheenjohtajat sekä liiton puheenjohtaja Antti Holopainen kokoontuivat Helsingissä ja pohtivat mm. yhdistysten ja liiton tulevaisuuden näkymiä.

Liiton toimisto kiinni joulun välipäivät

Liiton toimisto on suljettuna 27.12.2017 - 2.1.2018.

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit HeSTI ry:n Toimintaa kevätkaudella 2018

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5, 00500 Helsinki
P. (09) 713 991, sähköposti: hsti@kolumbus.fi

Olohuone on avoinna joka tiistai klo 12-15 (alkaa joulutauon jälkeen 16.1.) yhdistyksen toimistolla, os. Kulmavuorenkatu 5. Kaikille avoin tapaamispaikka, tarjolla kahvia/teetä.

Sosiaalineuvontaa joka torstai klo 14-16 toimistolla, puh. (09)713 991.
Neuvojana VTM Olli Salin.

Torstaikerho joka kuukauden ensimmäinen ja kolmas torstai klo 12-14, alkaen 18.1., Kinaporin palvelukeskus, os. Kinaporinkatu 9, Kertsä 4 (4. krs).

Tervetuloa kaikki mukaan toimintaan!

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n toimintaa kevät 2018:

Keskiviikkokerhot klo 12.00 - 14.00.
10.1., 24.1., 7.2., 21.2., 7.3., 21.3., 4.4., 18.4., 2.5. ja 16.5.
Osoite: Perillistenkatu 3.

Lisätietoja: pj. Anelma Tervo, Kimonkatu 17, 53500 Lappeenranta. Puh. 0400 878 579.

Lehden nimikilpailu jatkuu!

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto täyttää ensi vuonna kunnioitettavat 70 vuotta.

Juhlavuotemme kunniaksi olemme julistaneet liittomme perinteisen vaikutuskanavan Uusi Invalidi-lehden nimikilpailun. Nimikilpailu jatkuu tammikuun loppuun saakka.

Nyt kaikki miettimään ja ideoimaan lehdelle uutta nimeä!

Kaikkien osallistujien kesken arvotaan S-ryhmän 50 euron lahjakortti ja jos uusi nimi lehdelle löytyy, saa voitaneen ehdotuksen tehnyt palkinnoksi S-ryhmän 100 euron lahjakortin.

Ehdotukset toimitetaan joko sähköpostitse tsil@tsil.fi tai postitse Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry PL 30, 00030 IIRIS.

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry Toimintakalenteri keväällä 2018

Orvokin palvelukeskuksen kerhotiloissa, Räikäntie 8, 37120 Nokia.

Seuraavina tiistaipäivinä klo 13.00:

- 23.1. kerho
- 6.2. kokous
- 20.2. vuosikokous
- 6.3. kerho
- 20.3. kokous
- 3.4. kerho
- 17.4. kokous
- 8.5. kerho

Kaikki jäsenet tervetuloa!

Mahdollisista muutoksista ilmoitamme kokouksissa ja Nokian Uutisissa.

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n alkuvuoden 2018 muistio

Toimisto on avoinna parillisina keskiviikkoina kello 12-14,
Näsilinnankatu 22 A 37, 6. krs.
Puh. (03) 214 2678, sähköposti: tsil.tampere@gmail.com.

Kevätkauden **kerhot** torstaisin klo 11.00 Domuksella, Pellervonkatu 9, Vammaisjärjestöjen tiloissa. Ensimmäinen kerhopäivä 11.1.2018.

Vuosikokous 1.3. klo 12.00. Katso ilmoitus tässä lehdessä.

Kysy retkistä Irmeliltä, puh. 050 589 4644.

Toiminnallista vuoden vaihdetta ja tervetuloa kerhoon!

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry Toimintakalenteri kevät 2018

Kerhot Nuorisotalolla, Isolinnankatu 12, Pori

Tiistaikerho huone 3, klo 10.30–13.30:

9.1., 23.1., 6.2.,
20.2. klo 10 vuosikokous, jonka jälkeen kerho,
6.3., 20.3., 3.4. ja 17.4.

Käsityökerho huone 4, klo 11–14,

8.1., 15.1., 22.1., 29.1.,
5.2., 12.2., 19.2., 26.2.,
5.3., 12.3., 19.3., 26.3.,
9.4., 16.4., 23.4. ja 30.4.

Hallitus, huone 3, klo 14–16:

29.1., 26.2., 26.3. ja 23.4.

Jäsenmaksun 14 euroa voi maksaa kerhoissa tai tilille:

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry
IBAN: FI95 5542 5420 0117 62
Selite: Jäsenmaksu 2018 ja jäsenen nimi.
Eräpäivä: 31.3.2018.

Mahdollisista muutoksista ilmoitamme kerhoissa ja www.sivutie.net -tapahtumakalenterissa.

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n toimintaa talvella 2018:

Toimisto: Yliopistonkatu 11 a E 79.

Puh. (02) 232 8526.

Sähköposti: tur.tsi@pp.inet.fi

Päivystys toimistolla maanantaisin klo 10–14.
Sosiaalivointaa keskiviikkoisin klo 15–18.

Askartelukerho aloittaa torstaina 1. helmikuuta.

TAMMIKUU

ATK-kurssi vasta-alkajille ja pidemmälle ehtineille torstaina 18. ja 25.1.2018 yhdistyksen toimistolla.

Asiaa lääkkeitä ja niiden korvauksista torstaina 25.1.2018 klo 18.00 Happy Housessa, Ursininkatu 11. Aiheesta kertomassa apteekkari Leena Hellén.

HELMIKUU

Yhdistyksen vuosikokous lauantaina 24.2.2018 klo 11.00 T-Talolla, Vanha Hämeentie 29.

Vuoden 2018 tuetut lomat ovat haettavissa. Lomakkeita saatavissa yhdistyksen toimistosta.

Seuraa ilmoittelua TS:n yhdistystoimintapalstalla.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n jäsenyhdistyksiä

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5
00500 Helsinki

(09) 713 991

hssti@kolumbus.fi

Avoimna tiistaisin klo 12–15.

Pj. Juha Kovanen

Tädyketie 6 D 52

01300 Vantaa

0400 609 073

juha.t.kovanen@netti.fi

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

siht. Pasi Ranki

Erottajankatu 33 as. 6

13130 Hämeenlinna

050 5722 627

pasiranki@jippii.fi

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Tsto: Saihokatu 4

40630 Jyväskylä

Pj. Erkki Matikainen

040 5837991

erkki.matikainen@kotiportti.fi

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Pirkko Laaksonen

Seunalantie 15 E 63

04200 Kerava

040 7571604

Kuopion Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Paavo Antikainen

Luolatie 21

70780 Kuopio

040 7537505

puavo.antikainen@gmail.com

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Rauno Glad

Äyhöntie 186

26510 Rauma

0500 127 177

rauno.glad@gmail.com

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Ritva Korhonen

Loviisankatu 14 B 20

15100 Lahti

044 2610028

ritva.a.korhonen@phnet.fi

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Anelma Tervo

Kimonkatu 17

53500 Lappeenranta

0400 878 579

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Eero Salonen

Souranderintie 20 A 10

37100 Nokia

050 5851735

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Anneli Kelloniemi

Kuorimokatu 2 A 21

90520 Oulu

050 571 9961

anneli.kelloniemi@luukku.com

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Sirkka Lindroos

Kanttorintie 2

28840 Pori

040 506 8441

helenalindroos@gmail.com

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tsto: Yliopistonkatu 11 a E 79

20100 Turku

avoinna ma klo 10–14, sosiaalivointaa ke klo 15–18

(02) 232 8526,

tur.tsi@pp.inet.fi

Pj. Kurt Laine

050 3074203

kurt.laine@luukku.com

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Reino Rantala

Apiankatu 9 A 14

37600 Valkeakoski

0400 620 725

reino.p.rantala@gmail.com

Varkauden Vammaiset ry

Pj. Kauko Kuokkanen

Laivalinnank. 8 B 25

78200 Varkaus

0400 313 406

Vilppulan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Antti Aho

Kukkarokivenk. 12 A 7

35800 Mänttä

050 527 3583

aho.antti@phpoint.fi

Uusi Invalidi-lehden aikataulu vuodelle 2018

Lehden numero	Ilmestyy viikolla	Aineisto liiton toimistolle viim.
1/2018	vko 12 (maaliskuussa)	26.2.
2/2018	vko 21 (toukokuussa)	30.4.
3/2018	vko 39 (syyskuussa)	3.9.
4/2018	vko 50 (joulukuussa)	19.11.

Aineistot liiton toimistolle sähköpostilla tsil@tsil.fi, tai postitse osoitteella Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto, PL 30, 00030 IIRIS.

Lehtemme rajallisen palstatilan vuoksi julkaistaan muissa lehdissä olleita juttuja vain, mikäli siihen on aiheen kannalta erityinen syy ja mikäli lehdessä on tilaa.

uusi invalidi

Julkaisija

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry

PL 30, 00030 IIRIS

toimisto avoinna ark. 8.30–16.00

(09) 3960 5680

Puhelin
Sähköposti ja kotisivut tsil@tsil.fi, www.tsil.fi/uusi-invalidi

Pankkiyhteys

Valkeakosken Op IBAN-tilinumero: FI90 5494 0920 1019 48

Päätoimittaja

Antti Holopainen, Puistokatu 11 B 40, 15100 Lahti

puh. 0400 417 390, [sp. antti.holopainen@fimnet.fi](mailto:antti.holopainen@fimnet.fi)

Toimituskunta

Toimitussihteeri

Taitto

Paino

ISSN-numero

Kaija Kiessling, Ritva Korhonen, Sari Lehikoinen, Marjaliisa Siira
Sari Laiho

Asmo Koste

Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani

0787-7021

Tampereella lämminhenkinen 70-vuotisjuhla

Tampereen Tapaturma- ja sairausinvalidit ry juhli 70-vuotisjuhliansa työväentalo Tapiolassa 21.10.2017.

Juhlan avasi puheenjohtaja **Anja Kivipensas** kertamalla yhdistyksen historiaa ja merkitystä vammaisten oikeuksien puolustajana. Yhdistyksen toiminnassa tärkeällä sijalla ovat olleet ja ovat edelleen mielenosoitukset niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti. Tällä hetkellä ajankohtaisina ovat terveyskeskusten maksujen poistaminen sekä rollaattorin kanssa bussissa matkustaminen maksutta. Eli kamppailuja riittää.

Trubaduuri Lassi Mettälä juonsi juhlan ja esitti muuttaman ajankohtaisen laulun mm. rauhasta.

Tamperelainen **Hepokatin viihdelaulajat** esittivät kattavan katsauksen suomalaisen viihdemusiikin maailmaan. Itämaisen tanssin tunnelmaan päästiin **Haare-**

min Helmien esitysten myötä.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton puheenjohtaja **Antti Holopainen** toi puheessaan esiin huolen sosiaali- ja terveyspalvelujen tilasta ja suunnitelmista yksityistä palvelut ylikansallisen terveysbisneksen hoitettavaksi.

Holopainen korosti liiton merkitystä vammaisten etujen ja oikeuksien puolustajana. Vaikka historiaa on takana, tarvitaan kansalaisliikkeitä entistä enemmän kantamaan huolta suomalaisen yhteiskunnan tilanteesta ja etenkin vammaisten ihmisten arjen ja palvelujen sujumisesta.

Juhlaan tervehdyksen toivat Tampereen kaupungin apulaispormestari **Johanna Loukaskorpi**, Tsil ry:n toiminnanjohtaja **Sari Laiho**, liiton sisaryhdistykset, **Tampereen Eläkeläiset ry** ja **SKP:n Tampereen piiri-**

Tampereen yhdistyksen ansioituneita jäseniä. Kuva: Pauli Västilä

järjestö ry.

Hyviin juhliin kuuluvat myös tarjoilut, kuten Tampereellakin – maukas kalakeitto, kahvit ja täytekakku teki-

vät kauppansa.

Kiitokset kaikille, jotka tekivät juhlasta onnistuneen.

Vuodet tuovat ehkä kasvoihin ryppejä, mutta jos

luovumme innostuksesta toimia, saamme ryppejä sieluumme.

Anja Kivipensas

Voimaa yhdessäolosta "Arki poikki - iloa elämään" -kuntokurssilla

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton lomakoti Vähäjärvellä täyttyi ilosta ja naurusta kun liiton Turun ja Helsingin yhdistykset pitivät siellä neljän päivän Arki poikki - iloa elämään -kuntokurssia.

Tällä kertaa ohjelma painottui monipuolisiin rentoutus- ja lihaskuntoihin työfysioterapeutti **Kaija Kiesslingin** ohjauksessa. On vaikea kuvata sitä tunnetta, kun jännitys laukeaa hartialihakista ja olo nuortuu vetreäksi. Saimme paljon uutta op-

pia kotiin vietäväksi arkea helpottamaan.

Vasta eläkkeelle siirtynyt lomakodin pitkäaikainen johtaja **Tarja Västilä** selvitti meille Kelan etuuksiin liittyviä kysymyksiä. Tarjan esitys samoin kuin **Maija Laitisen** "syö terveellisesti ja halvalla" -teema synnyttivät odotetusti vilkasta keskustelua, mikä onkin paras tapa omaksua uusia asioita. Kurssin ohjelmaan kuului myös yhdistysten toimintojen ideointia, saunomis-

ta, hierontaa, jalkahoitoja ja seurapelejä.

Kurssin huipentuma oli illanvietto yhteislaulun merkeissä. Mahtavana laulattajana toimi trubaduuri **Lassi Mettälä**. Kiitokset myös kurssin innostavalle vetäjälle **Hannu Väisäselle**.

Kuntokurssista jäi mieleen hyvät tunnelmat. Turkulaiset ja pääkaupunkiseutulaiset tutustuivat toisiinsa. Yhdistysten yhteistyötä voimme suosittelua muillekin.

Juha Kovanen

Kuntokurssilaiset illanvietossa. Kuva: Kaija Kiessling

Tonttumuori pörisee

Muurin korviin on kantautunut ilkeää pörinää. Mehiläiset kuulemma leviävät yhä pohjoisemmaksi. No muori luuli sen olevan hyvä asia, saisi hunajaa lähialueelta. Tontut kuitenkin kertoivat, ettei tämä mehiläislaji tuotakaan hunajaa meille suomalaisille, vaan vie hunajansa joihinkin paratiiseihin.

Alkujaan laji, joka nykyisin kansankielessä myös Pörräisenä tunnetaan, oli suomalaista alkuperää, sittemmin siihen on sekoitettu ruotsalaisia ja amerikkalaisia ja muitakin lajikkeita runsaasti, muuttuen hyödyllisestä tuotantoeläimestä melkein tuholaiseksi.

Suurimpana viimeaikaisena valtauksenaan se aikoo pesäksensä myös Meri-Lapin sairaalaa. Monia sairaaloita, terveyskeskuksia, vanhustenpalvelutaloja on jo pesintä, ja kyllä sille kelpaavat lasten- ja vammaistenkin asuin- ja hoitopalvelut.

Mitä sitten valloituksen jälkeen tapahtuu on vielä jonkin verran epäselvää. On viitteitä siitä ettei niissä hoideta kunnolla kuin erittäin tuottoisia yksilöitä ja jätetään heitteille tuotta-

mattomat yksilöt. Vielä ainakin laki sanoo että nekin on hoidettava, joten ne jäävät yhteiskunnan pesissä hoidettavaksi, mutta mistä mettä, kun ahne Pörräinen kerää kaiken tuoton? Vanhuspalveluissa on myös samoin niin kauan kuin vanhuksella rahat riittävät, niin palvelu pelaa.

Kun Pörräinen on keran pesän vallannut, siitä on melkein mahdotonta päästä enää eroon, Meri-Lapin kohdalla puhutaan miljardeista euroista. Aina se maksaa ns. maltaita ja mistä sitä saadaan kun kaikki kukkiva on jo kukkuvaiheessa imetty tyhjiin.

No, tämä kaikki liittyy muurin mielestä ylikiehuvaan Sote-soppaan, jota hämmentää Sipilän hallitus elinkeinoelämän ja monikansallisten yritysten ohjeiden mukaan. Ohjeet ovat muurin mielestä heti vaihdettava ja palattava yhteiskunnalliseen malliin, mitä nyt joillakin osin voidaan täydentää yksityisläkin palvelulla.

Tonttumuori toivottaa hyvää joulua ja parempaa onnellista vuotta 2018!

Tonttumuori